

Welke apparaten vallen onder het Besluit/Regeling beheer elektrische en elektronische apparatuur?

Deze notitie is bedoeld als hulpmiddel bij de uitvoering van de regelgeving. Aan deze informatieve notitie kunnen geen rechten worden ontleend. Het laatste woord over de uitleg van regelgeving is voorbehouden aan de rechter. Verder wordt opgemerkt dat er in Europees verband ook nog een aantal discussies loopt over de interpretatie van deze regelgeving.

Vraag 1 tot en met 3 gaan over de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur (implementatie WEEE-richtlijn) en vraag 4 gaat over het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur (implementatie RoHS-richtlijn)

Vraag 1:

Welke apparaten vallen onder het begrip 'elektr(on)ische apparatuur' zoals dat in de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur^[1] (verder: de Regeling) wordt genoemd?

Antwoord 1:

In de definitie in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Regeling is aangegeven dat het moet gaan om apparaten die:

1. elektrische stromen of elektromagnetische velden nodig hebben om naar behoren te kunnen werken en apparaten voor het opwekken, overbrengen en meten van die stromen en velden; en
2. onder een van de in bijlage IA bij richtlijn 2002/96/EG genoemde categorieën vallen; en
3. bedoeld zijn voor gebruik met een spanning van maximaal 1000 volt bij wisselstroom en 1500 volt bij gelijkstroom.

Voordat op deze drie punten wordt ingegaan wordt opgemerkt dat het om apparaten moet gaan. Dat betekent dat losse onderdelen (zoals een wasmachinemotor) geen apparaat zijn. De drie genoemde eisen zijn cumulatief: een product moet aan alledrie deze punten voldoen voordat sprake is van elektr(on)ische apparatuur in de zin van de regelgeving. Hieronder volgt een toelichting per onderdeel van de definitie.

1. De term 'elektrische stromen of elektromagnetische velden nodig hebben om naar behoren te kunnen functioneren' betekent dat het product zijn primaire functie niet kan uitoefenen zonder stroom.
 - Een koelkast zonder stroom kan niet als koelkast functioneren omdat de koelfunctie niet werkt.
 - Een knuffelbeest waarbij in de neus een lampje is verwerkt, kan zonder batterij/stroomtoevoer nog steeds de primaire functie (knuffelbeest) uitvoeren.

Overigens is het niet noodzakelijk dat het apparaat een **eigen** stroomvoorziening heeft. Apparaten die stroom nodig hebben en dat betrekken van een ander apparaat (bijvoorbeeld met een snoer dat moet worden aangesloten op een ander apparaat) zijn ook apparaten die elektrische stromen of magnetische velden nodig hebben. Dat betekent dat ook apparaten zonder stekker of zonder batterij een elektr(on)isch apparaat kunnen zijn. Hierbij is bepalend of een stroom door het apparaat gaat die tot effect heeft dat het apparaat zijn functie kan uitoefenen.

- Voorbeelden van apparaten die stroom nodig hebben en dat betrekken van een ander apparaat: headsets, geluidsboxen, USB-sticks en externe harddisks.
- Voorbeelden van producten die geen elektrische stromen of magnetische velden nodig hebben om naar behoren te kunnen werken zijn: Cd's (cd-roms), telefoonkaarten, toners en cartridges, en videobanden. Overigens moeten dergelijke producten ook worden ingenomen en verwerkt (op grond van artikel 1, eerste lid, onder c, van de Regeling) als zij onderdeel zijn van een apparaat op het moment dat deze wordt afgedankt. Een voorbeeld hiervan is een toner die nog in een afgedankte printer zit.

2. In bijlage IA bij de richtlijn zijn 10 categorieën opgesomd. Bijlage IB bij de richtlijn bevat een niet-limitatieve opsomming van voorbeelden die onder deze tien categorieën vallen. Soms voldoet een product wél aan het eerste hierboven genoemde criterium, maar is het niet onder te brengen in een van de 10 categorieën, zoals bijvoorbeeld een lift.

Overigens is er ook in de categorieën zelf een aantal uitzonderingen genoemd. Het gaat hier om een drietal uitzonderingen die genoemd zijn in:

- categorie 5 (verlichtingsapparatuur). Hier is bepaald dat alle armaturen voor huishoudens buiten de reikwijdte vallen evenals gloeilampen. Deze uitsluiting is alleen van toepassing voor de regels over het afvalbeheer (zoals opgenomen in de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur) en niet voor de regels over het gebruik van gevaarlijke stoffen, zoals opgenomen in artikel 2 van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur^[2].
 - categorie 6 (gereedschap). Het opschrift hiervan is: '6. elektrisch en elektronische gereedschap (uitgezonderd grote, niet verplaatsbare industriële installaties). De term 'niet-verplaatsbaar' wordt uitgelegd als 'aard- en nagelvast'. Het gaat bijvoorbeeld om vaste autohefbruggen in garages en machinebouw-apparaten zoals vaste robotinstallaties in productiebedrijven. Deze uitzondering is alleen van toepassing op apparatuur dat als gereedschap is te kenmerken.
 - categorie 8 (medische apparatuur). De laatste uitzondering is in categorie 8 genoemd: geïmplanteerde en geïnfekteerde producten vallen buiten de reikwijdte. Apparaten die alleen zijn geïnfekteerd (en niet geïmplanteerd) vallen binnen de reikwijdte van de regelgeving zodat de verplichtingen van toepassing zijn. De feitelijke inname van dergelijke apparaten moet plaatsvinden met inachtneming van overige regelgeving op dit gebied (zoals bijvoorbeeld de Arbo-regels).
3. Producten die een hoger voltage nodig hebben dan 1000 Volt bij wisselstroom en 1500 Volt bij gelijkstroom, zijn geen elektr(on)ische apparatuur. Bepalend is hier het voltage dat wordt gebruikt door het apparaat, anders gezegd het voltage dat het apparaat betreft als voeding. Een voorbeeld van een apparaat dat een hoger voltage nodig heeft dan hierboven is genoemd is een olieraffinaderij.

Vraag 2:

Stel dat een apparaat als elektr(on)ische apparatuur is aan te merken (omdat het aan de definitie voldoet). Kan het dan toch nog buiten de reikwijdte van de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur vallen?

Antwoord 2:

Er is bepaalde apparatuur dat aan alle punten van de definitie van artikel 1 voldoet, maar toch buiten de reikwijdte van de regelgeving valt. In de regelgeving wordt namelijk een tweetal uitzonderingen genoemd (artikel 2 Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur):

- a. elektrische en elektronische apparatuur **die deel** is van **andere apparatuur** welke geen elektrische en elektronische apparatuur in de zin van deze regeling is.
- b. elektrische en elektronische apparatuur die verband houdt met de bescherming van de wezenlijke belangen van de veiligheid van Nederland of een andere Europese lidstaat, alsmede wapens, munitie en oorlogsmateriaal daaronder niet begrepen apparatuur die niet voor specifiek militaire doeleinden is bestemd.

Onder a: apparatuur die deel is van andere apparatuur die geen elektr(on)ische apparatuur in de zin van deze regelgeving is.

Deze uitzondering is op te splitsen in twee onderdelen:

- wanneer is sprake van 'deel is van'?
- wat is 'andere apparatuur welke geen elektrische en elektronische apparatuur in de zin van de regelgeving is'?

Aan beide onderdelen moet zijn voldaan voordat deze uitzondering van toepassing is.

Wanneer is sprake van 'deel is van'?

Het gaat hierbij om apparaten die geen 'eindproduct (finished product)' zijn^[3]. Hierbij is richtinggevend of het product of het onderdeel van een apparaat een zelfstandige/directe functie heeft, zijn eigen omhulsel heeft en (indien van toepassing) aansluitingen die bestemd zijn voor de eindgebruiker. Het begrip zelfstandige/directe functie wordt uitgelegd als: de functie die voldoet aan het beoogde gebruik zoals dat is gespecificeerd door de fabrikant in de gebruikershandleiding die is opgesteld voor de eindgebruiker. Deze zelfstandige functie kan uitgevoerd worden zonder verdere aanpassingen of aansluitingen tenzij het om eenvoudige handelingen gaat die door een ieder uitgevoerd kunnen worden. Daarnaast kan het ook gaan om apparaten/onderdelen die als onderdeel functioneren in een grotere installatie waarbij deze apparaten/onderdelen niet bedoeld zijn om los op de markt gebracht te worden als een zelfstandig functioneel of commercieel onderdeel.

Samenvattend: er is sprake van 'deel is van' indien het product op zichzelf geen zelfstandige functie heeft voor de eindgebruiker.

Wat is 'andere apparatuur die geen elektr(on)ische apparatuur in de zin van de regelgeving is'?

Het gaat hier bijvoorbeeld om apparaten die niet aan de definitie van elektr(on)isch apparaat voldoen omdat zij een hoger voltage gebruiken of omdat het apparaat niet in een van de categorieën is in te delen. Voorbeelden zijn auto's en vrachtauto's (niet in een van de categorieën in te delen), gereedschap dat een vaste industriële installatie is (is in categorie 6 uitgezonderd) en liften (niet in een van de categorieën onder te brengen).

Voorbeelden van apparaten die hierdoor onder de uitzondering vallen zijn:

- autoradio's en andere apparatuur die wordt ingebouwd bij de productie (fabricage) van (vracht)auto's of schepen. Dergelijke volledig ingebouwde apparaten in vervoersmiddelen maken deel uit van een ander apparaat dat geen elektr(on)ische apparatuur in de zin van deze regelgeving is. Apparaten zoals radio's of navigatieapparatuur die niet bij de productie maar later (bijvoorbeeld bij de dealer) worden ingebouwd vallen niet onder deze uitzondering. De inbouwhandelingen bij de productie kunnen niet door een ieder worden uitgevoerd. Daarnaast is een (vracht)auto of schip als een apparaat te zien, maar is het geen elektr(on)isch apparaat in de zin van de definitie in artikel 1.

Apparaten die **niet** onder deze uitzondering vallen zijn bijvoorbeeld:

- Kookapparatuur die in een professionele grootkeuken moet worden ingebouwd. Dergelijke apparaten hebben een zelfstandige functie (te weten: voeding bereiden).
- Een professionele airco-installatie die is ingebouwd in een kantoorgebouw. In de eerste plaats heeft deze airco een zelfstandige functie voor de eindgebruiker. Bovendien gaat het om een apparaat dat is 'ingebouwd' in een gebouw. Aangezien een gebouw geen 'andere apparatuur' is, valt de airco-installatie ook om deze reden niet onder de uitzondering. Daarom valt dit apparaat (net als de hierboven genoemde kookapparatuur) wél onder de reikwijdte van de regelgeving.

Opgemerkt wordt dat in documenten van de Europese Commissie is aangegeven dat alle 'fixed installations' buiten de reikwijdte van de Europese regelgeving vallen omdat ze onder deze uitzondering zouden vallen. Naar de mening van VROM is die uitleg niet op de huidige richtlijn te baseren. Immers, het moet gaan om apparaten die deel zijn van **een ander apparaat** dat buiten de reikwijdte valt. Daarnaast is alleen bij categorie 6 (gereedschap) bepaald dat 'grote niet-verplaatsbare industriële installaties' buiten de reikwijdte vallen. Gezien deze onduidelijkheid is bij schrijven van 18 maart 2005 uitleg gevraagd aan de Europese Commissie op (onder andere) dit punt. Op dit moment is daar nog geen antwoord op ontvangen. Mocht er nieuwe informatie komen dan kan het zijn dat dit informatieve 'vraag-en-antwoord'-document wordt aangepast.

Onder b: apparatuur die verband houdt met de bescherming van de wezenlijke belangen van de veiligheid van Nederland of een andere Europese lidstaat, alsmede wapens, munitie en oorlogsmateriaal daaronder niet begrepen apparatuur die niet voor specifiek militaire doeleinden is bestemd.

Specifiek oorlogsmateriaal valt buiten de reikwijdte van deze regelgeving. Als het echter om andere apparatuur gaat die weliswaar gebruikt wordt voor defensiedoeleinden maar daar niet specifiek voor is bestemd, valt het wel onder de reikwijdte. Voorbeelden van apparaten die gebruikt worden voor defensiedoeleinden maar wel onder de reikwijdte vallen zijn kookapparatuur en computers.

Vraag 3:

Kan volstaan worden met een markering op het apparaat of moeten alle bijbehorende onderdelen of randapparatuur afzonderlijk worden gemarkeerd?

Antwoord 3:

Apparaten die een elektr(on)isch apparaat zijn en onder de reikwijdte van de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur vallen (zie vraag 1 en 2), moeten worden gemarkeerd indien deze na 13 augustus 2005 op de markt worden gebracht. Dit is geregeld in artikel 13 van de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur. Bij randapparatuur (zoals externe harddrives en beeldschermen) doet de vraag zich voor of alle afzonderlijke apparaten moeten worden gemarkeerd of alleen het 'hoofdapparaat' (zoals de computer).

In de regelgeving is bepaald dat alle apparatuur gemarkeerd moet worden. Dat betekent dat producten die een 'elektr(on)isch apparaat' in de zin van artikel 1, onder b, van de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur zijn (zie vraag 1), elk een markering moeten bevatten. Dat betekent dat externe harddisks, USB-sticks, headsets afzonderlijk gemarkeerd moeten worden. Een uitzondering is gemaakt voor computers. In de bijlage IB zijn in categorie 3 de computers genoemd, waarbij is aangegeven dat de processor, muis, scherm en toetsenbord als één product worden gezien, te weten computers. Indien deze producten als losse eenheid worden verkocht zullen de producten afzonderlijk gemarkeerd moeten worden.

De markering omvat een drietal aanduidingen:

- Het symbool van bijlage IV bij de WEEE-richtlijn (nr. 2002/96/EG), de doorgekruiste verrijdbare afvalbak. Dit symbool moet duidelijk zichtbaar worden aangebracht. Indien dit niet mogelijk is (vanwege de afmetingen of functie van het product) wordt het symbool

aangebracht op de verpakking, de gebruiksaanwijzing of het garantiebewijs van de apparatuur,

- Een aanduiding ter identificatie van de producent. Niet bepaald is dat dit duidelijk zichtbaar moet zijn.
- Een aanduiding waaruit blijkt dat het apparaat na 13 augustus 2005 op de markt is gebracht. Niet bepaald is dat dit duidelijk zichtbaar moet zijn.

Vraag 4:

Voor welke apparaten geldt het verbod op het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen zoals dat in artikel 2 van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur is geregeld (implementatie RoHS-richtlijn)?

Antwoord 4:

In artikel 2, eerste lid, van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur is bepaald dat het verbod van toepassing is op elektrische en elektronische apparatuur van de categorieën 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 10 van bijlage IA nr. 2002/96 en op armaturen bestemd voor huishoudens en gloeilampen. Dit verbod treedt op 1 juli 2006 in werking.

Het begrip elektrische en elektronische apparatuur is gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, van het Besluit en is helemaal gelijk aan de definitie van datzelfde begrip in de Regeling beheer elektr(on)ische apparatuur. Zodoende kan verwezen worden naar vraag en antwoord 1 van deze notitie.

Opgemerkt wordt dat armaturen bestemd voor huishoudens en gloeilampen weliswaar geen elektr(on)isch apparaat in de zin van de regelgeving zijn maar dat het verbod op het gebruik van gevaarlijke stoffen wél voor deze producten van toepassing is. Armaturen voor huishoudens en gloeilampen zijn immers expliciet genoemd naast 'elektr(on)ische apparatuur'.

De apparaten die zijn uitgesloten van de reikwijdte van artikel 2, eerste lid, Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur, zijn apparaten uit categorie 8 (medische hulpmiddelen) en 9 (meet- en controle-instrumenten). Op termijn is overigens niet uit te sluiten dat deze apparaten alsnog onder dit verbod komen te vallen, maar op dit moment zijn daar binnen Europees verband nog geen concrete voorstellen voor.

Naast bovengenoemde uitsluitingen van categorie 8 en 9 is er nog een aantal uitzonderingen (die zijn genoemd artikel 2, tweede lid, van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur).

Samengevat zijn er de volgende vrijstellingen:

- categorie 8 (medische hulpmiddelen) en 9 (meet- en controle-instrumenten) van bijlage IA bij richtlijn 2002/96
- de in de bijlage bij de RoHS-richtlijn (nr. 2002/95/EG)genoemde toepassingen. Overigens is de bijlage bij deze richtlijn gewijzigd bij beschikking van 18 augustus 2005 van de Europese Commissie, nr. 2005/618/EG (gepubliceerd in het publicatieblad van de Europese Unie op 18 augustus 2005, L 214/65) en zijn er nog meer wijzigingen te verwachten (zie de site van de EU voor nieuwe wetgeving: www.europa.eu.int/eur-lex)
- het als producthergebruik inzetten van elektr(on)ische apparatuur die voor 1 juli 2006 binnen de Europese gemeenschap op de markt is gebracht alsmede op de reserveronderdelen voor de reparatie daarvan
- elektr(on)ische apparatuur die voor 1 juli 2006 op de markt is gebracht. Het begrip 'op de markt brengen' betekent: het voor het eerst beschikbaar stellen van een product op de markt van de Europese Unie, met het oog op distributie en/of gebruik ervan in de Europese Unie. Een product wordt voor het eerst beschikbaar gesteld als het na de productiefase wordt overgedragen met de bedoeling het product te distribueren (of het gebruik daarvan). Apparaten die voor 1 juli 2006 zijn geproduceerd in een Europees land, dan wel apparaten die voor die datum zijn geïmporteerd naar een Europees land, vallen onder de genoemde vrijstelling. Dergelijke apparaten mogen nog gedistribueerd en gebruikt worden. Het is echter wel aan de eigenaar/beheerder van die apparaten om aan te tonen dat het daadwerkelijk om apparaten gaat die voor genoemde datum zijn geproduceerd of geïmporteerd. Deze vrijstelling zorgt ervoor dat de op 1 juli 2006 bestaande handelsvoorraden die zich binnen de EU bevinden, mogen worden opgebruikt en niet aan het verbod hoeven te voldoen

- elektr(on)ische apparatuur die binnen de Europese Gemeenschap wordt geproduceerd maar niet binnen de Europese Gemeenschap op de markt wordt gebracht.
- Apparatuur die verband houdt met de bescherming van de wezenlijke belangen van de veiligheid van Nederland of een andere Europese lidstaat, alsmede wapens, munitie en oorlogsmateriaal daaronder niet begrepen apparatuur die niet voor specifiek militaire doeleinden is bestemd^[4].
- Apparatuur die deel is van andere apparatuur die geen elektr(on)ische apparatuur in de zin van deze regelgeving is^[5]. Voor de uitleg van dit criterium wordt verwezen naar vraag 2 van deze notitie.

25/10/2005 JA, AKB

Ministerie VROM

^[1] Deze definitie is gelijk aan de definitie van artikel 1, onder d, van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur

^[2] Over de regulering van het gebruik van gevaarlijke stoffen wordt in vraag 4 van deze notitie verder ingegaan

^[3] de uitleg van de term 'eindproduct' (finished product) is gebaseerd op richtlijn 89/336/EEG en de Europese richtsnoeren inzake de implementatie van die richtlijn.

^[4] Deze uitzondering is niet gebaseerd op een artikel van het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur, maar volgt rechtstreeks uit de Europese regelgeving. Omdat in het Besluit beheer elektr(on)ische apparatuur (net als in artikel 2, eerste lid, van de RoHS-richtlijn (nr. 2002/95/EG) verwezen wordt naar bijlage IA bij de WEEE-richtlijn (nr. 2002/96/EG) gelden hiervoor ook de bepalingen van artikel 2 van de WEEE-richtlijn (nr. 2002/96/EG) over het toepassingsgebied van de richtlijn.

^[5] Zie noot 3